

inderdand uit die hart van die (Nederlandse) volk gegryp en wat daardie 'n seldsame populariteit verkry het.

Op die Kersfees van 1856 is hierdie lied vir die eerste maal gesing deur die kinders van die Havelose skole en deur die van die Sondagskole van Ds de Liefde te Amsterdum. Meer dan drie duisend kinders en feesgenote het dit gesing onder die ligglans van 'n reusagtige spier, wat midde in die kerkgebou van Ds de Liefde geplant was.

Br v. d. Walt wil nou weet wáár, en wanneer die naam geruis het, en of 'n naam kan ruis.

Ons voel en begryp almal by die lees van die lied, dat die digter ons eers wil verplaas na die velde van Efrata, waar die herders die nagwag by die kudde gehou het, en waar hul die hemelse heerskare toe in die lug het hoor sing ter ere van die Salig-maker, wat is Christus die Here. Luk. 2:13.

So vat Dr A. Kuyper in sy boek „In den Kerstnacht“ pag. 1 dit ook op. Daar sê hy: Gods engelen dalen neder in Bethlehems velden en zingen elkander, ze zingen den mensch, ze zingen hun God toe... Ze komen neder op de aarde en ze hooren geen loflied voor dien Heilige, en daarom beginnen zij maar te zingen; zelf te zingen, of ze de voorzangers van anderen mochten worden. Het is zo stil in dien nacht, er is geen stem, geen toon! En hoor daar ruischt het van hun engelenlippen: Eere zij God in de hoogste hemelen, en zoo klimt er dan toch een psalm, 'n lied der aanbidding naar Hem, die verheerlijkt Zijn wil, van de aarde op. (pag. 3).

Verder sê dieselfde skrywer op pag. 22, met die oog op die Kersfeest en met inspelings op hierdie lied: Zoo ruischt dan nu ook weer van de wolken; in onze kerken; van onze lippen de lieflijke naam van Jezus, en het lieflijke Evangelie ons door engelen toegezongen van „Eer voor God; op aarde vree en welbehagen in menschen“.

Op pag. 25 skryf Dr Kuyper 'n stuk met die titel: Er zal een ster voortgaan uit Jacob, en hy laat die meditasie aldus aanvang: Immanuel, onze Heiland, is opgegaan als een ster in den nacht; als een lichtend gesternte temidden der donkerheid. Waar Zijn Naam langs de wolken ruischt, druipt van die wolken licht neder. En zoo donker kan geen duisternisse over uw ziel trekken, of als ge Immanuel weer in 'toog vat, geniet uw zielsoog in die tinteling van de zaligste glansen.

Als onze kinderen zingen: „Geen naam is er zoeter en beter voor 'thart“ dan jubelen ze in dien zang 'n zielservaring uit, die, voor hen veel te hoog, door de beminden des Heeren verstaan wordt, en waar zij slechts een Amen op geven uit de vrome trilling van hun kinderlijk gemoed.

Jezus is ons één en alles.

Elke andere naam troost slechts voor 'n wyle, maar Jezus' Naam spreidt zijn zalige vertroosting tot over het graf. Elke andere naam is gebonden aan die liefde en toewyding van 'n enkel volk, maar deze heerlike naam van onzen Jezus ruischt door alle natiën heen.

Die broeder kan dus sien, dat niemand minder dan Dr Kuyper hierdie kerslied van Gerdes gedurig aanhaal en daarop inspeel en sy eie kinders dit gesing het. Waar die naam geruis het, en of 'n naam kan ruis sal die broeder seker nou wel verstaan. 'n Man as Kuyper wat die Nederlandse taal ken soos die beste, laat ook die „naam ruis“.

As die broeder nie kan verstaan, dat die naam van die Here, deur duisende van mense aangehef en verheerlik, nie langs die wolke of deur die tempel-gewelwe of, sê maar, by 'n Dingaansfees tussen die geboorte kan deurrui, sal hy seker ook nie kan verstaan, dat die lof en die eer van die Here kan „klink“ deur die hemelboge. Ps. 33:7.

As mens nou om 'n mooi vers effens belaglik te maak, vra of 'n naam kan ruis, sou ek die broeder op my heurt wil vra, of hy al gesien het, as hy in sy saailand kom, dat 'n opgeploegde voor dronk is, sodat hy slinger en vir hom mal aanstel. Tog staan dit in die pragtige versie van Ps. 65:7 dat Gods hand die vore dronk maak. En dan sou ek wil weet, of die broeder al die sware koringare het hoor juig en dan nog wel elke op sy eie wysie, en of hy hul al reg het hoor sing, soos eweneens in die hoogdigterlike Ps. 65 gesê word. Vers 9.

In Ps. 98 word die riviere opgewek, om in die hande te klap. En ek vind dit pragtig, maar as iemand hom nie kan voorstel, dat 'n naam kan ruis sou ek wel wil weet of hy kan verstaan dat 'n rivier, 'n stroom, 'n spruit hande het en dat hul daar dan ook mee kan klap.

As mens die bo-genoemde boek van Kuyper „In den Kerstnacht“ lees, kan jy amper om die ander bladsy sien, hoe ook gedurig hierdie innig vrome held Gods die lied, wat hy as elk ander Christen-Nederlander in sy kinderjare gesing het, voor die aandag kom. Met Kersfees hoor hy die innig vrome lied in sy omgewing en eweneens in sy hart weerklink. Hy kan daar nie van los kom. Ek ook nie, en honderd duisende ander Christene ook nie.

Aan die ent van die boek word Kuyper swaar-moedig. Die opgewekte toon is gedemp. Hy sê, dat 'n sterk gevoel van verlatenheid sig aan hom opdring. Hy hoor die gevloek op die strate, die lastertaal klink oor al en dan sing ons nog „Er ruischt langs de wolken een lieflijke naam“. Maar die naam word nie meer gehoor nie. Van die wolke hoor mens die donderslae. Ja vroeër kon men, sê hy, dat „rui-schen langs de wolken“ zo verstaan, „dat er van deze aarde een gedurig loflied voor uw Jezus opsteeg, dat langs de golwing van het luchtgewelf voort werd geplant... maar zij zijn voorbij de dagen van vroeger glorie, toen alle volk en natie in Europa uittoog naar buiten en luidkeels zong van den Eenig Geliefde, en alle lofzang Hem werd gewijd“.

Hier is Dr Kuyper nou te neergedruk as hy sê, dat die naam nie meer daar buite weerklink in die Kers-nag. Self het ek meermale gehoor, dat manne en vroue in die stille Kersnag uitgaan na buite, en van huis tot huis die naam van Jesus luidkeels lofsing. En deurdadig die naam van Jesus altyd meer onder die

heidene gepredik word, word die naam ook altyd meer aangehef en al mag dit nou digterlik uitgedruk wees, dat die Naam langs die wolke ruis, hy ruis tog in vele tale, onder baie nasies en volke op Kersfees met blye stem, en op hoe toon deur die helder lug. As Kuyper in sy swaarmoedigheid daar sê, (in later stukke spreek hy weer anders), as hy sê, dat hy niks van die wolke hoor dan die stem van Gods donder, dan sou ek wel wil weet, hoe hy Ps. 19 opvat. Daar hef die digter mos op hoe toon aan:

Het ruime hemelrond
Vertelt met blijden mond,
Gods eer en heerlijkheid.
De heldre lucht en 't zwerk
Verkondigen Zijn werk
En prijzen Zijn beleid.

Hier spreek die Psalmidigter nie van donder uit die hemelrond en van uit die lug en swerk, maar van 'n blyde mond, waarmee hul Gods eer vertel.

Dan wil br. v. d. Walt graag inligtings hê, hoe die naam van Jesus „hemel en aarde“ verenig.

Dit is juis die groot versoeningswerk van die Heiland, dat Hy hemel en aarde by mekaar bring. Hy dra die skone naam van „Immanuel“, „God met ons“. Voor die val was hemel en aarde so te sê „verenig“. Die paradys was die hemel op aarde. Deur die sonde is hemel en aarde geskei en uit mekaar geruk. Dit mog nie so bly.

Jezus, Gods Seun, kom van die hemel op aarde. Die Woord het vlees geword en het onder ons gewoon en ons het sy heerlijkheid aanskou. Waar Jesus kom, bring Hy die hemel saam. As Hy rërig in ons hart, in ons huis, in die gemeente kom, dan bring Hy die hemel. „Daar woon hy self, daar word sy heil verkry en die lewe tot in ewigheid.“

God het sy eniggebore Seun gegee, om die wêreld te red. Joh. 3:16. Die engele het gesing van ere in die hoogste hemele en vrede op aarde, en welbehe in mense. Is dit nie die hemel op aarde bring en die skeiding wegneem? Dit is juis die groot werk van die Heiland dat Hy hemel en aarde weer by mekaar bring.

Die disiepele het op die aarde vertoef en gewerk, maar hul name was in die hemele geskryf. Die Kinkryk Gods het gekom, sê die Heiland, en dit is binne in u. Luk. 17:21.

So moet ons ook soek die dinge wat bo is, en ons wandel moet in die hemel wees. Fil. 3:20. Paulus was opgetrek in die derde hemel. Die sterwende Stefanus sien van die aarde in die hemel en sien die Seun van God daar staan. Plechtig verkondig die Here aan sy disiepele: My is gegee alle macht in den hemel en op de aarde.

Die éne, heilige, algemene Christelike Kerk is die liggaam van die Here. Een deel daarvan, die triomferende Kerk, is in die hemel, en die ander deel, die strydende, is op die aarde. Maar hul is één. Christus as die Hoof woon in altwee, sê die Kategismus. Die vereniging is nou nog slegs ten dele, maar eenkeer kry dit sy volle beslag. Met die wederkoms van Christus gebeur dit.

In Openb. 21:2 sê Johannes: „En ik zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem nederdalende van God uit den hemel, toebereid als een bruid, die van haren man versierd is“. Dan is daar volgens vers 1 'n nuwe hemel en 'n nuwe aarde. En die nuwe Jeruzalem pas daarby. „Hemel en aarde verenig te saam“.

En zijn godgeheiligd zaad
Zal 't gezegend aardrijk erven. (Ps. 25).

As dit die broeder swaar val om hierdie kort uitdrukking: „Die hemel en aarde verenigt te saam“ nie in sy diepte en ware Bybelse betekenis kan vat, sou ek vir hom wil aanraai om die Sondae 14 tot 20 van die Kategismus-moet te oordink. In vraag 49 staan, dat Christus ons Voorspreker is. Dat ons ons vlees, let wel, hoe aards sou mens amper kan sê, in die hemel tot 'n seker poud het, dat Hy as die Hoof ons as sy lidmate, ook eenmaal tot Hom sal neem ens.

Nou gaan die broeder verder, en begin die versie uitlê. Hy sê: Die digter vra, ken jy die naam nie? Dan noem die digter drie dinge wat die naam dra n.l. (1) Mijn Heiland, (2) Mijn lust en (3) Mijn lied. Nou is ons dit almal duidelik, dat as jy iets wil verklaar, jy dit self wel moet verstaan, anders loop jy vas met jou verklaring en koin jy daar nie te bes af. Nou blyk dit, dat die Hollands van die versie vir br. v. d. Walt te swaar is. Hy vat dit heeltemal verkeerd op. In die spraakkuns word geleer, dat elke sin 'n „onderwerp“ en 'n „voorwerp“ het. Die „onderwerp“ handel en die „voorwerp“ ondergaan die handeling. Nou moet mens altyd by die lees vra, wat is die onderwerp en wat die voorwerp in 'n sin, anders raak jy gedurig in die war. Nou sê die broeder in sy misverstaan van die sin, dat die naam drie dinge dra. Die naam verkêd hier dus, en is by hom onderwerp. Heeltemal verkeerd. Die mening van die sin is kort en duidelik: „Mijn Heiland, die mijn lust en mijn lied is, draagt die lieflike naam“. Br. v. d. Walt moet maar die skoolmeester daar vra, of ek reg is. Miskien glo die broeder nie vir my. Deur sy verkeerde verklaring maak br. v. d. Walt die digter en natuurlik ook Dr Kuyper en my tot maats van Mohammed en die afgode-dienaars; van Jubal en Esou, en hy wil bewys met kapittel en vers dat hy reg is.

Die broeder neem hier die houding van 'n uitlêer aan, en slaan effens 'n toon aan om my reg te sit. Ek neem dit die broeder nie kwalik. Ek hou van mense wat reguit hul mening sê, maar dan moet hul darem daarby mooi verstaan, wat hul lees, en dit doen die broeder hier nie. Mohammed en die afgode-dienaars en Jubal en Esou kan dus nou maar bly rus. Die naam dra niks nie, maar die Heiland dra die heerlike naam.

Heiland beteken ook nie „saligmaker (gelukbren-ger)“ so as die broeder ons verder wil verklaar, maar Heiland beteken letterlik: „heler, geneesmeester“ en die digter gebruik hierdie mooi woord met die oog

op 'n voorgaande reël in die eerste versie waar staan: Hij balsemt de wonden en heelt alle smart. Dit grond hy natuurlik op Ex. 15:26, waar ons lees: „Want ik ben de Heere, uw Heelmeester“ en met inspelings op Jer. 8:22: „Is er geen balsem in Gilead, is er geen heelmeester aldaar?“

Die Heiland, die Geneesmeester, wat die wonde van die gebroke en verbyselde hart balsem en die diepe smart van die siel genees, Hy is, sê die digter, my lus en hy is my lied. Dit staan hier. Die laaste is ook 'n Bybelse uitdrukking. In Exod. 15:2 sing Moses van die Here: „Hij is mijn kracht en mijn lied“. Herhaaldelik juig ons ook in die kerk van die Here God: Hij is mijn lied, mijn psalmgesang.

Nou wil die broeder verder graag weet, of broeder T.H. vir Geref. lidmate skryf. My antwoord is ja, ek skryf vir Geref. lidmate en as ongereformeerde dit wil lees, mag hul dit ook doen. Miskien kan dit hul tot seen wees.

Hier moet ek nou vir die keer eindig. Die volgende keer sal ek antwoord op die vraag in die brief oor die vrije lied.

Ek wil hier nog sê, dat broeder v. d. Walt meen dat ek nie Gereformerd is nie, enkel en alleen omdat ek die versie aangehaal het, wat hy soos dit blyk nie mooi verstaan het nie. Mens moet nou nie so wees nie, dat hy elke stukkie waar die naam predestinasie nie juis in voorkom as ongereformerd beskou.

Ons moet ons ywer nie so ver dryf as die seun, wat met 'n blou potlood al die tekste in die Bybel, wat na sy sin nie Gereformerd was, deur geskrap het. Sy Bybel was toe 'n verminkte Bybel.

Die enghartigheid van party mense kan my so benou en my hart beklem.

Beste groetes.

U vriend, T. H.

In dezen brief staat eigenlijk geen enkele zin, die iets nieuws brengt. Maar hoe fijn is de humor, hoe naïef klinkt ons deze taal!

J. W.

Liturgiese dienste.

In zijn „Kroniek“ in de „Utrechtsche Kerkbode“ skryft Dr Kaajan van Utrecht over „liturgiese dien-ten“.

Na een overzicht gegeven te hebben over een derge-lijken dienst, die op den tweeden Paaschdag in de Klaaskerk te Utrecht werd gehouden, wijst hij op het gevaar van „romaniseering“ dat hier dreigt. Hij bewijst dat aan de hand van Roomsche uitspraken aldus:

Tot mijn spijt kan ik met deze liturgiese dienste niet dwepen, ja acht ze niet zonder gevaar.

In de laatste aflevering van „Het Schild“ (April 1931), het bekende apologetiese maandschrift van Roomsche-Katholieke zijde, skryft o.m. professor J. P. Verhaar van Warmond in „Op den Uitkijk“:

„Dr G. W. Oberman, Ned. Herv. predikant te Utrecht, is een merkwaardig man. Hij behoort tot de groep van predikanten, die zich bewust zijn, dat de protestantse godsdienst oefeningen langzamerhand verkild zijn en weer verwarmd en devoot gemaakt moeten worden door aanvaarding van liturgiese plechtigheden, zooals de R. K. Kerk die altijd gekend en gepraktiseerd heeft. De liturgie, die Dr Oberman in zijn protestant-sche kerk heeft ingevoerd is ongetwijfeld een daad van moed, niet het minst om de felle critiek, die van protestantse zijde werd uitgeoefend. Maar Dr Oberman weet, waar hij overtuigd is van de heilrijke uitwerking zijner daad, ook vol te houden, en zoo komt er langzamerhand meer bewondering en navolging.“

Als de Roomsche Kerk-apologeten zoo verrukt zijn over onze liturgiese dienste, mag men heusch wel eens ernstig de vraag stellen: „Zijn wij met onze liturgiese dienste wel op den juiste weg?“

Calvinistiesch zijn ze allerminst, want Calvinus was voor een sobere liturgie. In den eenvoud zocht hij het waarheids-kenteeken.

Bovengenoemde liturgiese dienste herinneren sterk aan die, welke regelmatig in de Anglikaanse Kerk worden gecelebreerd.

En wat zien we nu?

In het boek „Geschiedenis der Katholieke Kerk“, van de hand van H. M. H. Bartels, pastoor, lees ik o.a. dit (bl. 340, v.v.):

„De Anglikaanse Kerk gaat met reuzenschreden achteruit. De ritualistische partij gaat steeds vooruit.“

In 1923 gingen in Engeland en Wales 12.796 vol-wassenen over naar de R.K. Kerk. Sinds 1911 be-keerden zich 132.672 volwassenen.“

Hoeveel van deze bekeerlingen zijn eerst door de liturgiese dienste der Anglikaanse Kerk allengs geromaniseerd?

Men juiche zulke liturgiese dienste toch niet te luide toe. Men denke ook eens aan de gevolgen. En wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht.

Wrange vruchten.

„Een lezer“ skryft in het (Vrijz.) Weekblad „Kerk en Volk“ het volgende:

Dezer dagen vertelde iemand, dat hij van de Vrijz-Hervormden (ergens) niets meer moest hebben, sinds zijn dochtertje met het volgende staaltje bijbelsch ge-schiedenisonderwijs thuis kwam:

„Verbeed je, Noach moest een schip bouwen zoo lang, breed en hoog, met den vorm van een Groninger koek. Hoe kan zoo'n vaartuig nu drijven zonder om te slaan? En het strandde op den top van den berg Ararat (daarbij wordt op 't bord een driehoek getee-“

kend, die d
boven op),
vallen. Juis
Nu heeft
zin geen
zoo'n oud
vendien, v
vertellen?
eeuw, om
Onze kind
zij bekom
verhaal we
deze verha
Mijn zegs
orthodox is
zal nu wel
dergelijke
is. Maar v
nu eens
standpunt
eenvoudig
positief bes
van school
ken worde
uitzonderin
waarschuw

Ach, weet
der vrijzinn
ten van tacl
och, wat is
„deze verha
spot?
Wat heeft
ling omtrent
ik er een lo
Wat is erg

„Aan een
Rijnsburg is
predikers. H
vatting kon
vlotte manie

Nu is i
probleem.
stituut var
enkel amb
deren van
als ouderl
didaten in
eigenaardi
theologie
der gemees
de profess
dit, en ter
de vergad
candidaat
onderzoek
geeft de
wat letter
tuurlijk he
lijk amht
deele amb
grond der
leen maar
dag, in d
zou hij eij
werk in l
kunnen w
woordig, l

Maar zo
lossing we
de mijns i
een h u l p
veel beter
zuik een l
werk geno
Waterink
aan een h
b.v. op he
moet wor
warm voo
heel spoed
toch nog a
ling te v
in de pra
mij niet.
nog niet a
te arbeide
eens een
de vraag
toch begon
der lieve
kijf, dat
succes bij
ouderling
mocht zij
neer te z
lof voor c
opofferen
nen met
leugd, voc
eisch wel
didaat, ab
kans, dat
kwame lo

De formul
de „vergete
lijk wat vr
Ook op den
De classis
lijk geen an
en na de d
Maar dat
Juist ach
in het „Eri

de waar staan; aart. Dit grond lees: „Want ik tinspeling op ad, is er geen

die wonde van n en die diepe die digter, my Die laatste is : 2 sing Moses nijn lied”. Her- van die Here 5. eet, of broeder voord is ja, ek meerde dit wil tan dit hul tot

g. Die volgende i die brief oor

d. Walt meen en alleen om- y soos dit blyk et nou nie so die naam pre- ongereformeerd

a die seun, wat die Bybel, wat r geskrap het.

an my so benou

vriend, T. H.

ele zin, die iets mor, hoe naief

J. W.

UWTH

lsche diensten. che Kerkbode" iturgische dien-

over een derge- aschdag in de vijft hij op het eigt. Hij bowijst en aldus:

gische diensten vaar.

Schild" (April andschrift van professor J. P. kijk":

ikant te Utrecht, tot de groep van e protestantische verkild zijn en moeten worden chtigheden, zom gepraktiseerd zijn protestant- rjfeld een daad critiek, die van

Maar Dr Ober- de heilrijke uit- en, en zoo komt en navolging." zoo verrukt zijn ag men heusch nijn wij met onze en weg?"

ant Calvijn was en vovoud zocht

ten herinneren e Anglikaansche

atholieke Kerk", stoort, lees ik o.a.

reuzenschreden artij gaat steeds

Vales 12.796 vol- Sinds 1911 be-

in eerst door de he Kerk allengs

ten toch niet te de gevolgen. En egelt zich zacht.

Frage vruchten. Weekblad „Kerk

hij van de Vrij- est hebben, sinds dtje bijbelsch ge-

ship bouwen zóó in een Groninger tiven zonder om op van den berg a driehoek getee-

kend, die den berg voorstelt en de ark er balanceerend boven op), alsof zoo'n groot ding er niet direct af zou vallen. Julie begrijpt wel, dat dit verhaal onzin is."

Nu heeft de hier geciteerde catecheet in letterlijken zin geen ongelijk, maar de platheid, waarmee hij zoo'n oud verhaal belachelijk maakt, is ergelijk. Bovendien, wat zin heeft een dergelijke manier van vertellen? We verkeerden toch niet meer in de 18e eeuw, om oude sagen op zoo'n manier te lijf te gaan. Onze kinderen hebben het zeker niet nodig, want zij bekommeren er zich heelemaal niet om of zoo'n verhaal waar gebeurd is. 't Is goed te zeggen, dat al deze verhalen legendarisch zijn, maar moet dat zóó? Mijn zegsman, heusch niet iemand, die van huisuit orthodox is en behept met bijbelsche gevoeligheden, zal nu wel Remonstrant worden, omdat daar van dergelijke puerile bijbelcritiek geen sprake meer is. Maar wanneer zullen wij, Vrijzinnig-Hervormden, nu eens uitkomen boven de negativiteit en het hoge standpunt (vooral ook paedagogisch) innemen, dat eenvoudig uitgaat van de geloofswerkelijkheid als positief bezit. Moeten onze kinderen, als zij nauwelijks van school af zijn, al in de richtingspolitiek betrokken worden? Ik verwacht, dat genoemd geval tot de uitzonderingen behoort, maar ik signaleer het als waarschuwend teeken.

Ach, weet deze „lezer" niet, dat toch zóó „de" manieren der vrijzinnigen zijn? En zijn dit niet de wrange vruchten van tachtig jaar „vrijzinnige" volksopvoeding? En och, wat is nu feitelijk het verschil, of je zegt, dat „deze verhalen legendarisch zijn", dan wel of je er mee spot?

Wat heeft de „inzender" liever, dat ik zijn mededeeling omtrent dien dominee „legendarisch" noem, of dat ik er een loopje mee neem?

Wat is erger?

Hulpredikers.

„Aan een vriend in Zion" schrijft Ds Broekstra van Rijnsburg in het „Leidsche Kerkblad" over de hulpredikers. Het verheugt ons, dat hij zich bij onze opvatting kon aansluiten. Hij doet dat op de hem eigene vlotte manier aldus:

Nu is het zeker geen gemakkelijk op te lossen probleem. Ons Gereformeerd Kerkrecht kent het instituut van hulpredikers niet. Vast staat, dat zij geen enkel ambt bekleeden. In dit opzicht zijn ze de minderen van z.g. oefenaars, die tenminste in den regel als ouderling ergens fungeren. Het is met de candidaten in het algemeen genomen reeds een beetje eigenaardig. Vroeger mochten de studenten in de theologie reeds een atchtelijk woord in het midden der gemeente spreken, nadat zij een proefpreek voor de professoren hadden gehouden. De Synode heeft dit, en terecht, afgeschaft. Maar wat het optreden in de vergadering der gemeente betreft, heeft ook een candidaat eigenlijk geen recht. Ik weet wel, de classis onderzoekt nu een candidaat en na voldoende examen geeft de classis hem het recht om te proponeeren, wat letterlijk wil zeggen, voor te stellen, maar natuurlijk heeft hij daardoor nog allerminst een kerkelijk ambt ontvangen en is dus zijn optreden in geen deele ambtelijk. En een hulprediker is toch in den grond der zaak niet anders dan een proponent. Alleen maar, hij kan toch niet steeds, Zondag aan Zondag, in dezelfde gemeente proponeeren. Nog minder zou hij eigenlijk de andere deelen van het ambtelijk werk in het midden van de gemeente voortdurend kunnen waarnemen. En dit is toch, tenminste tegenwoordig, het werk van een hulprediker.

Maar zoo wordt het haast een puzzle, die ter oplossing wordt aangeboden. En dan gaat men uit van de minus inziens juiste gedachte, dat een hulprediker een hulpkracht is en moet blijven. Anders is het veel beter een tweeden predikant te beroepen. Voor zulk een hulpkracht is er in den tegenwoordigen tijd werk genoeg te vinden. In „De Reformatie" wijst Prof. Waterink o.a. op verschillende arbeid, welke men aan een hulprediker zou kunnen opdragen. Hij wijst b.v. op het jeugdwerk, dat vaak heel stiefmoederlijk moet worden bedield. Men was voor eenigen tijd erg warm voor een Jeugd-ouderling. Maar dit vuur is al heel spoedig uitgedoofd. In de praktijk scheen het toch nog al moeilijk te zijn om zulk een Jeugd-ouderling te vinden, en indien hij gevonden was, om in de praktijk met succes te werken. Dit verwondert mij niet. Het is, vooral in den tegenwoordigen tijd, nog niet zulk een gemakkelijk werk onder de jeugd te arbeiden. Ik heb zoo een vermoeden, dat er wel eens een jeugd-ouderling geweest zal zijn, die zich de vraag wel eens gesteld zal hebben: wat ben ik toch begonnen! Want ook onder ons is het opstandige der lieve jeugd niet altijd afwezig. En het is buiten kijf, dat een candidaat in vele gevallen met meer succes bij de jeugd zou kunnen optreden, dan menig ouderling, hoe uitnemend de man ook als ouderling mocht zijn. Ik zeg dit in geen enkel opzicht om laag neer te zien op de ouderlingen. Ik heb steeds veel lof voor deze mannen-broeders, die metterdaad veel offeren om geheel belangeloos de gemeente te dienen met hun gaven en hun tijd. Maar om met de jeugd, vooral tegenwoordig, om te kunnen gaan, vereischt wel een bijzondere begaafdheid. Voor een candidaat, als gestudeerde, is er alvast eenige meerdere kans, dat de jeugd naar hem zal luisteren. Een bekende leider is in vele plaatsen zeer gewenscht.

Formuliergebeden.

De formuliergebeden behooren onder ons wel eens tot de „vergeten" „stukken". Och... men vindt het eigenlijk wat vreemd, wanneer iemand een formulier bidt. Ook op den kansel.

De classis en de kerkeraad van Amsterdam kent eigenlijk geen andere zede, dan dat het formuliergebed, vóór en na de desbetreffende vergaderingen wordt gebeden.

Maar dat zijn toch wel uitzonderingen. Juist acht ik deze opmerkingen van Ds Klaarhamer in het „Friesch Dagblad":

De tegenzin tegen formuliergebeden is onder ons gereformeerden niet zoo sterk meer als vroeger wel het geval was.

Men is langzamerhand gaan inzien, dat de formuliergebeden van onze kerk niet zoo dor en droog zijn als ze maar al te dikwijls werden gezegd te zijn. Dit kwam dan meestal van menschen, die nooit de moeite hadden genomen van ze eens aandachtig te lezen.

Het eerst zijn in herstel gekomen de gebeden van de doopsformulieren en van het avondmaalsformulier. Vooral toen de onderwijzing van deze formulieren weder ingang kreeg in het hart van de gemeente, moest men erkennen, dat in die gebeden om alles werd gevraagd en voor alles werd gedankt wat de gemeente te bidden en te danken had.

Later zijn ook de gebeden voor de kerkelijke vergaderingen (of zooals het in de nog niet naar het oorspronkelijke verbeterde drukken heet: voor en na de handelingen des kerkeraads) weer in eere gekomen. Het trof ons dezer dagen bij het inzien van de acta van het synodaal convent van nederduitsche gereformeerde kerken in 1887 te Rotterdam gehouden, dat wijlen Dr Mr W. van den Bergh, die namens de roepende kerk van Voorthuizen de samenkomsten opende, „voorging met het gebruikelijke gebed voor de handelingen des kerkeraads", gelijk in art 1 staat te lezen. En zoo iemand, dan was hij toch wel een man des gebeds.

Intusschen bleef de schat, die in onze formuliergebeden ons van de vaderen is overgeleverd, nog veelzins ongebruikt. Vooral die voor het huiselijk en persoonlijk gebed.

De Synode van Arnhem heeft ook deze gebeden herzien. Vooral met het oog op den zinsbouw, die niet meer van onzen tijd is. De lange zinnen, met tusschenzinnen, maken het ons wel wat heel moeilijk de rustige gebedsstemming vast te houden. Daarin is nu verbetering aangebracht.

Ds Klaarhamer bewijst dit dan door het gebed „voor kranke en aangevochten menschen" te doen afdrucken, en zegt dan:

Wellicht zullen anderen evenals wij getroffen worden door de innigheid en gepastheid van dit gebed. Inderdaad, in onze oude formuliergebeden hebben we nog een schat, die al te veel wordt vergeten.

J. W.

BOEKBESPREKING

Van tijd tot tijd geeft de Redactie gaarne verslag van bij haar ingekomen tijdschriften, brochures, e.d. De plaatsruimte eischt daarbij echter korthed; meestal moeten we volstaan met een vermelding zonder meer.

Het Ned. Ind. Comité te Nijmegen heeft uitgegeven een boekje „De Geestelijke verzorging van het leger in Ned.-Indië" (uitg. Drukkerij Firma Schotanus en Jens, Utrecht), bedoeld, om aan dien belangrijke arbeid meer bekendheid te geven en verschillende vragen te beantwoorden. De Legerpredikanten hier te lande, Ruysch van Dugteren en Janssen, en de Indische Legerpredikanten Duyker en Van Duinen (resp. Bandoeng en te Magelang) geven korte artikelen, waarin ze zich richten tot de jonge mannen, die bij het Indische leger gaan dienen; inlichtingen worden verstrekt over Kerken en Militaire Tehuizen op Java. 't Geheel (45 blz. met enkele foto's) is een aardig en nuttig propaganda-boekje.

Het Zendingsblad van de Geref. Kerken in Nederland (drukkerij Vada, Wageningen) bevat in zijn Maartnummer de bekende mededeelingen van Ds Breukelaar over de Zendingsaangelegenheden (jubileum Ds K. v. Dijk, Ned. Zendingraad en Geref. Kerken, vertrek Ds Goossens en schoolopziener Van Dijk) een brief van Ds Merklijn, van Dr K. P. Groot, Ds Pos, Ds Keuchenius, en Korte Berichten.

Ons Blad, Evangelisatie-Maandblad voor Jongens en Meisjes, is een nieuwe uitgave, die met een eerste nummer April 1931 haar introde deed. De Redactie bestaat uit de H.H. Dr W. G. Harrenstein, F. Boomsma, J. Brants en de dames G. Ingwersen en G. Matter. Uitgever is Johs. Vlaanderen Oldenzeel, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam, abonnementsprijs 1.00 per jaar, bij getallen volgens tarief. Het eerste nummer bevat een artikel over Paschen, een vervolgverhaal, Geppie, van J. Brants en een aardige rubriek Bijbelsche Raadsels.

Ons Reisblad, Orgaan van de Nederl. Chr. Reisvereniging (Den Haag, Weteringhade 22a) bevat in z'n Aprilnummer o.m. mededeelingen omtrent de Verzoeningsreis naar Kufstein, de voetreizen in 1931, de zee-reizen, de Nederlanders te Keulen en de rubriek Verzoeningsnieuws.

De Zaaier, Blad ter verbreiding der Chr. gedachte in Ned.-Indië, (druk Bob, Djokjakarta) brengt in het no. van 28 Jan. o.m. artikelen over Veiligheid, Levensvreugde, De Tien Geboden, Wonderen of Natuurwetten, Vrouwenleven, Wereldschouw, Goede Gramfoonmuziek, en een kinderblad; in het no. van 11 Febr. over Wie is Jezus Christus, Levensvreugde, Etalage, Onder vier oogen, Beschouwingen over den Bijbel, Een telefoontje met den Dominee, De Zending op Nieuw-Guinea, De Bijbel op de Boulevard; in het no. van 25 Febr. vervolg-artikelen en bijdragen over Malaise en Bridge. Voorts bevat iedere aflevering mededeelingen omtrent de predikdiensten en verenigingsamenkomsten.

Hulp voor Onbehuisten, Maandblad gewijd aan de bescherming van kinderen, vrouwen, zwervers, ontwrichte gezinnen en gedeclasseerden. (Red. en administr. 2e Const. Huyensstr. 35, Amsterdam) bevat in het Maartnummer o.m. art. over Het Kind en het Recht, Lichtflitsen op de groote stad, Arbeid voor Onvolwaardigen, Nieuw en Oud en verslagen en maandoverzichten.

C. T.

Prof. Mr V. H. Rutgers. Herziening der Lager-Onderwijswet, No. 1.

De bedoeling is, dat bij „De Standaard" een serie van 10 nummers wordt gegeven, we kunnen wel zeggen „uit de eerste hand" over het Rapport-Rutgers. 't Is duidelijk, wie er over mee wil praten, moet deze brochures lezen. Het eerste nummer bevat: Pro domo? Vrijheid van Onderwijs. De Details. Het vervallen der „verklaring". Waardevolle steun. Schoolwetherziening in 1865. 't Is te hopen, dat de volgende nummers niet te lang op zich laten wachten. Allerlei commissies hebben het Rapport in studie.

Gr.

G. MEIMA.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Helder: A. B. W. M. Kok te Zaamslag en R. J. v. d. Meulen te IJmuiden.

Iersake: P. de Feijter te Zwartsloot en G. de Jager te Putten.

Beroepen te:

Harlingen: L. K. Wessels te Burum.

Hijken: J. E. Booy, cand. te Alphen a. d. Rijn.

Poortugaal: Jac. Andree, cand. te Krabbendijke.

Zunderdorp en Holysloot: S. J. Dokter, cand. te Helder.

Aangenomen naar:

Amerongen: R. de Jager te Nunspeet.

Gorredijk: Jac. v. d. Staal, cand. te Bosch en Duin (U.).

Oppebrees: J. Vrolijk Can., cand. te Scheveningen.

Bedankt voor:

Beetsum: J. v. d. Leek te Zaltbommel.

Diever: P. M. Veldhuijzen te Paesens ca.

Leiden (vac. H. J. Kouwenhoven): A. de Bondt te Pijnacker-Nootdorp.

Zuidwilde (Gr.): E. Nawijn te Oosternijkerk.

Zuilichem en Brouwershaven: J. Vrolijk Can., cand. te Scheveningen.

Intrede te:

Kollumerpomp: E. Boonstra, cand. Tekst: 2 Cor 1:20.

Wolfezen: F. H. v. Loon. Tekst: 2 Cor. 5:20 en 21 (13 April).

Jubilea:

29 April: W. H. Bouwman te Herwijnen, 25 jaar.

Met emeritaat.

Ds H. M. Dethmers, Gereformeerd predikant te Sneek, heeft emeritaat aangevraagd, ingaande 30 April a.s.

Beroepbaar.

De heer M. Kamper, theol. cand., is voornemens per 1 Mei zijn hulpredikerschap bij de Geref. Kerk te Alphen (Alphen a. d. Rijn) te beëindigen. Na dien datum zal hij gaarne des Zondags preekbeurten vervullen. Hij is ook bereid om dan een beroep in overweging te nemen. Zijn adres tot 1 Mei is: Bloemhofstraat 1, Alphen a. d. Rijn; na 1 Mei Geref. Pastorie, Meerkerk (bij Gorkum).

Candidaten tot den H. Dienst.

Cand. J. R. Sybrandy, van Stiens, beroepen predikant bij de Geref. Kerk van Zwartebroek, is in de Woensdag gehouden vergadering van de Classis Apeldoorn na peremptoir examen met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten.

Synodale Vergaderingen.

De eerstvolgende Particuliere Synode der Geref. Kerken in Zeeland is bepaald op Woensdag 3 Juni a.s. in de Hofpleinkerk te Middelburg.

De eerstvolgende Particuliere Synode der Geref. Kerken in Zuid-Holland (Noordelijk deel) wordt Dinsdag 16 Juni a.s. te Woerden gehouden.

Ouderlingenconferentie.

De 21ste Ouderlingenconferentie der Geref. Kerken in de Classis 's-Gravenhage zal Woensdag 22 April worden gehouden in de Westerkerk te Den Haag.

De agenda vermeldt o.m. een referaat van Ds W. van 't Sant te 's-Gravenhage-West, over: „Tact in de uitoefening van het ambt".

Mannenverenigingen.

— Te Velp (G.) tracht men te komen tot de oprichting van een Geref. Mannenvereniging.

CHR. Geref. Kerk.

Beroepen te:

Rijnsburg: W. Bijleveld te Haarlem-C.

Vlaardingen: J. W. v. Rec te Barendrecht.

Bedankt voor:

Hillegom: J. A. Riekel te Sliedrecht.

NEDERL. HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Amsterdam (vac. Prof. Dr A. H. de Hartog): J. J. C. Karres te Apeldoorn.

Beetsum: J. A. Swart te Kimsward.

Benschop: I. Kievit te Baarn.

Genemuiden: A. H. J. G. v. Voorthuizen te Lage Vuursche.

Goederak: W. Rijnsburger te Polsbroek.

Nigtevecht (toez.): Th. G. Tonnou te Hoogmade.

Oldebroek: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.

Pijnacker: Th. G. Tonnou te Hoogmade.

Vaassen: G. v. d. Zee te Wapenveld.

Aangenomen naar:

Aardenburg: J. B. M. v. Dalfsen te Diever.

Beekbergen (als hulppred.): L. Buerk, cand. te Zeist.

Oud- en Nieuw-Gastel: Chr. Broekhuizen te Oostrum bij Dokkum.

Rotterdam-Charlois (vac. J. C. H. Romijn): H. Stolk te Goutum.

Voorburg (2e pred. plaats): A. Hoekert te Reitsum.

Bedankt voor:

Hierden: W. L. Mulder te Voorthuizen.

Oosterhout: J. v. Veen te Muiderberg.

Schalkwijk: H. v. Elst te IJzendoorn.

Wierden (toez.): J. E. Klomp te Ede.

Intrede te:

Haamstede: A. Kentie, cand. Tekst: 2 Cor. 5:20 en 21.

Halfe: G. F. Callenbach, cand. Tekst: Markus 9:24.

Noordwijk-Binnen: W. W. Siddré, Tekst: Gal. 4:12a.

Purmerland A. C. la Grand. Tekst: Rom. 1:16.

Renswoude: E. P. de Looze, cand. Tekst: Efeze 3:14—19.

Afscheid van:

Rotterdam-Delfshaven: C. B. Holland. Tekst: 2 Petr. 1:19.